

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Laulības un reģistrētu partnerību mantiskās sekas>Laulāto mantiskās attiecības

Laulāto mantiskās attiecības

Čehija

1 Vai šajā dalībvalstī laulāto mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts?

Jā.

Saskaņā ar Čehijas tiesību aktiem visu, kas pieder laulātajiem, kam ir mantiska vērtība un kas nav izslēgts no juridiskajām attiecībām, uzskata par laulāto mantu. Uz laulāto mantu attiecas tiesību aktos paredzētā kārtība, īpaša saskaņota kārtība vai ar tiesas nolēmumu noteikta kārtība.

Tiesību aktos paredzētā kārtība nosaka, ka visu, ko laulības laikā ieguvis viens no laulātajiem vai abi laulātie kopā, uzskata par kopīpašumu, izņemot:

- mantu, kas vajadzīga viena laulātā personīgajām vajadzībām;
- mantu, ko tikai viens no laulātajiem ieguvis kā dāvinājumu, mantojumu vai novēlējumu, ja vien dāvinātājs vai mantojuma atstājējs nav paudis citādu vēlmi;
- mantu, ko viens no laulātajiem saņēmis kā kompensāciju par nemateriālu kaitējumu viņa dabiskajām tiesībām;
- mantu, ko viens no laulātajiem ieguvis tiesas procesā saistībā ar viņa ekskluzīvajām īpašumtiesībām;
- mantu, ko viens no laulātajiem ieguvis kā kompensāciju par tikai viņam piederoša īpašuma sabojāšanu, iznīcināšanu vai nozaudēšanu.

Saskaņā ar tiesību aktos paredzēto kārtību visi ienākumi no mantas, kas pieder tikai vienam no laulātajiem, ir uzskatāmi par kopīpašumu.

Saskaņā ar tiesību aktos paredzēto kārtību visi parādi, kas rodas laulības laikā, ir laulāto kopējie parādi. Izņēmums ir parādi, kas saistīti ar mantu, kura pieder tikai vienam no laulātajiem (bet tikai attiecībā uz parāda daļu, kas pārsniedz no šīs mantas iegūtās peļņas vērtību), un parādi, ko uzņēmis viens no laulātajiem bez otra laulātā piekrišanas. Minētais neattiecas uz ikdienas pirkumiem vai pirmās nepieciešamības lietu iegādi ģimenei.

2 Kā laulātie var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Saderināti vai laulāti pāri var vienoties par mantiskajām attiecībām, kas atšķiras no tiesību aktos noteiktajām. Viņi var vienoties par mantas šķirtību vai par kārtību, saskaņā ar kuru laulāto manta ir kopīpašums tikai līdz laulības izbeigšanas brīdim, vai arī par tiesību aktos definētā kopīpašuma paplašināšanu vai ierobežošanu. Šāda vienošanās var paredzēt jebkādu kārtību attiecībā uz jebkuru īpašuma priekšmetu, ja vien to neaizliedz tiesību akti. Vienošanās konkrēti var attiekties uz mantisko attiecību tvērumu vai būtību vai uz laikposmu, kurā tiesību aktos paredzētā kārtība vai jebkurš cits kopīpašuma regulējums ir piemērojams, vai uz atsevišķiem īpašuma priekšmetiem vai to grupām. Var vienoties par to, ka nākotnē iegūtais kopīpašums tiks klasificēts atšķirīgi no tiesību aktos paredzētās kārtības. Ar vienošanos var noteikt arī mantiskās attiecības laulības izbeigšanas gadījumā.

Vienošanās par laulāto mantiskajām attiecībām jāsigatavo oficiāla dokumenta veidā (t. i., tā jāapliecina notāram).

Ja saderināts pāris noslēdz vienošanos par laulāto mantiskajām attiecībām, šāda vienošanās stājas spēkā laulības noslēgšanas dienā.

3 Vai pastāv ierobežojumi laulāto mantisko attiecību izveides brīvībai?

Vienošanās var paredzēt jebkādu kārtību attiecībā uz jebkuru mantu, ja vien to neaizliedz tiesību akti.

Vienošanās nedrīkst izslēgt vai grozīt noteikumus par parastajiem mājāsaimniecības priekšmetiem, izņemot gadījumus, kad viens no laulātajiem ir izvēcies no mājāsaimniecības un atsakās atgriezties. Vienošanās nedrīkst liegt laulātajam apgādāt savu ģimeni. Vienošanās saturs vai mērķis nedrīkst ietekmēt trešo personu tiesības, izņemot, ja attiecīgā trešā persona šajā vienošanās aktā ir sniegusi savu piekrišanu. Vienošanās, kas noslēgta bez trešās personas piekrišanas, attiecībā uz šo personu nav spēkā.

4 Kādas ir laulības šķiršanas, atšķiršanas vai laulāto mantisko attiecību anulēšanas juridiskās sekas?

Laulāto mantiskās attiecības izbeidzas līdz ar laulības izbeigšanos; tas notiek, ja viens no laulātajiem mirst, viens no laulātajiem tiek pasludināts par mirušu vai laulība tiek šķirta. Kad laulāto mantiskās attiecības tiek izbeigtas, palikušais īpašums ir jāsadala.

Ja laulība tiek atzīta par neesošu, uzskata, ka tā nav bijusi noslēgta. Pēc laulības atzīšanas par neesošu pāra īpašumtiesībām un pienākumiem piemēro tādu pašu režīmu kā īpašumtiesībām un pienākumiem pēc laulības šķiršanas.

5 Kādas sekas laulāto mantiskajās attiecībās ir viena laulātā nāvei?

Laulāto mantiskās attiecības tiek izbeigtas, un manta tiek sadalīta. Pārdzīvojušais laulātais ir mirušā laulātā pirmās un otrās pakāpes likumīgais mantinieks.

6 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām?

Tas ir tiesas kompetencē.

7 Kādas ir laulāto mantisko attiecību sekas attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp vienu laulāto un trešām personām?

Mantu, ko kāds no laulātajiem ieguvis pirms laulības noslēgšanas (cita starpā), neuzskata par laulāto mantu saskaņā ar tiesību aktos paredzēto kārtību.

Saskaņā ar tiesību aktos paredzēto kārtību visi parādi, kas rodas laulības laikā, ir laulāto kopējie parādi. Izņēmums ir parādi, kas saistīti ar mantu, kura pieder tikai vienam no laulātajiem (bet tikai attiecībā uz parāda daļu, kas pārsniedz no šīs mantas iegūtās peļņas vērtību), un parādi, ko uzņēmis viens no laulātajiem bez otra laulātā piekrišanas. Minētais neattiecas uz ikdienas pirkumiem vai pirmās nepieciešamības lietu iegādi ģimenei.

Jautājumos, kas saistīti ar kopīpašumu vai tā daļām un kas nav uzskatāmi par rutīnas jautājumiem, laulātajiem tiesvedībā jārikojas kopīgi, izņemot, ja viens no laulātajiem rīkojas ar otra laulātā piekrišanu. Ja viens no laulātajiem atsakās sniegt piekrišanu bez pamatota iemesla un pretēji laulāto, ģimenes vai ģimenes mājāsaimniecības interesēm vai nespēj paust savu gribu, otrs laulātais var vērsties tiesā, lai tā sniegt piekrišanu viņa vietā.

Ja viens no laulātajiem tiesas procesā rīkojas bez otra laulātā piekrišanas, kad šāda piekrišana ir vajadzīga, otrs laulātais var prasīt, lai tiesas procesu atzīst par spēkā neesošu. Ja viens no laulātajiem plāno daļu kopīpašuma izmantot komerciāliem mērķiem un ja attiecīgās īpašuma daļas materiālā vērtība pārsniedz summu, kas ir samērīga attiecībā pret laulāto materiālajiem apstākļiem, pirmajā reizē, kad šis īpašums tiek izmantots šādā veidā, ir vajadzīga otra laulātā piekrišana. Ja otrs laulātais tiek izslēgts no šīs procedūras, viņš var prasīt, lai procedūru atzīst par spēkā neesošu. Ja daļu kopīpašuma ir plānots izmantot, lai iegādātos kapitāla daļu tirdzniecības sabiedrībā vai kooperatīvā, vai ja šādas kapitāla daļas iegādes rezultātā uzņēmuma vai kooperatīva parādi tiek garantēti tādā apmērā, kas pārsniedz apmēru, kurš ir samērīgs attiecībā pret laulātā pāra materiālajiem apstākļiem, ir vajadzīga otra laulātā piekrišana; ja otrs laulātais tiek izslēgts no šīs procedūras, viņš var prasīt, lai procedūru atzīst par spēkā neesošu.

Ja laulātie ir noslēguši vienošanos par mantiskajām attiecībām, tad ar vienošanās saturu vai mērķi nedrīkst tikt pārkāptas trešo personu tiesības, izņemot, ja attiecīgā trešā persona vienošanās aktā ir sniegusi piekrišanu. Vienošanās, kas noslēgta bez trešās personas piekrišanas, attiecībā uz šo personu nav spēkā.

8 Īss procedūras apraksts — laulāto īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī.

Ja kopīpašums tiek izbeigts vai likvidēts vai tiek samazināts kopīpašuma attiecību tvērums, iepriekšējos kopējos pienākumus un tiesības izbeidz, īpašumu sadalot. Ja samazinātais, izbeigtais vai likvidētais īpašums netiek sadalīts, tam attiecīgi piemēro noteikumus par kopīpašumu.

Īpašuma sadale nedrīkst ietekmēt trešo personu tiesības. Ja sadale ir ietekmējusi kādas trešās personas tiesības, attiecīgā persona var pieprasīt, lai tiesa atzīst, ka sadalei attiecībā uz viņu nav seku. Parādus drīkst sadalīt tikai starp laulātajiem.

Priekšroku dod vienošanās panākšanai starp laulātajiem par kopīpašuma sadali, ja tas ir iespējams (piemēram, laulības šķiršanas vai kopīpašuma samazināšanas gadījumā). Vienošanās par sadali vienmēr stājas spēkā dienā, kad kopīpašums tiek samazināts, izbeigts vai likvidēts, neatkarīgi no tā, vai vienošanās noslēgta pirms vai pēc kopīpašuma samazināšanas, izbeigšanas vai likvidācijas.

Vienošanās par sadali jānoformē rakstiski, ja tā noslēgta laulības laikā vai ja attiecībā uz kādu no sadalāmajā mantā ietilpstošajiem īpašumiem ir vajadzīga rakstiska vienošanās par īpašumtiesību nodošanu (piemēram, nekustama īpašuma gadījumā). Ja vienošanās par sadali nav jānoformē rakstiski un ja to nokārto viens no laulātajiem, otra laulātā pienākums ir iesniegt pirmajam laulātajam sadales apstiprinājumu.

Ja laulātie nespēj vienoties par sadales kārtību, ikviens no viņiem var vērsties tiesā, lai tā pieņem nolēmumu. Tiesai nolēmums par sadali jāpieņem atbilstoši situācijai, kāda pastāvēja brīdī, kad laulāto kopīpašums tika samazināts, izbeigts vai likvidēts.

Sadales gadījumā piemēro šādus noteikumus:

- a) abu laulāto daļai sadalāmajā mantā jābūt vienādai;
- b) katram laulātajam jāatmaksā līdzekļi no kopīgās mantas, kas iztērēti tikai viņa īpašumam;
- c) katram laulātajam ir tiesības pieprasīt kompensāciju par līdzekļiem no viņa atsevišķā īpašuma, kas iztērēti kopīgajai mantai;
- d) jāņem vērā apgādājamo bērnu vajadzības;
- e) jāņem vērā, kā katrs no laulātajiem ir rūpējies par ģimeni un jo īpaši par bērniem un ģimenes māsaimniecību;
- f) jāņem vērā, kāds ir bijis katra laulātā ieguldījums kopīgās mantas iegādē un uzturēšanā.

Ja trīs gadu laikā no kopīpašuma samazināšanas, izbeigšanas vai likvidācijas manta, kas veidoja daļu no īpašuma, nav sadalīta, nav panākta vienošanās par sadali un tiesai nav iesniegts pieteikums, lai tā pieņemtu nolēmumu par mantas sadali, uzskata, ka laulātie vai bijušie laulātie ir nokārtojuši sadali šādi:

- a) kustama materiāla manta ir tā laulātā īpašums, kurš to izmanto kā vienīgais īpašnieks, lai apmierinātu savas vajadzības vai savas ģimenes vai ģimenes māsaimniecības vajadzības;
- b) pārējā kustamā un nekustamā materiālā manta ir abu laulāto kopīpašums, un katram no laulātajiem pieder vienāda daļa no šā īpašuma;
- c) citas īpašumtiesības, saistības un parādi pieder abiem laulātajiem vienādās daļās.

9 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Tiesas procedūrai, kurā nosaka vai nodod lietu tiesības uz nekustamo mantu, vai procedūrai, kurā šādas tiesības groza vai atsauc, jānotiek rakstiski. Ja nodošana ietver īpašumtiesības uz nekustamo mantu, kas ierakstīta valsts reģistrā, īpašumtiesību maiņa notiek, izdarot ierakstu attiecīgajā reģistrā.

Lapa atjaunināta: 14/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.